

MOKYKLOS UNIKALUS UGDYMO TURINYS 1-8 KLASĖMS 2025-2026 M.M.

UNIKALAUS MOKYKLOS UGDYMO TURINIO TEMINIO KONTEKSTO STRUKTŪRA

2025 – Mikalojaus Konstantino Čiurlionio metai

2025 – Lėktuvo „ANBO“ ir Lietuvos aviacijos kūrėjų metai

2026 – Žemaičių vyskupo Motiejaus Kazimiero Valančiaus metai

2026 – Lietuvos radijo metai

2026 – Lietuvos Helsinkio grupės ir Balio Gajausko metai

2025 – 2026 mokslo metais akcentuotina, kad:

► 2025 metais sukanka 150 metų, kai 1875 m. rugsėjo 22 d. gimė lietuvių kompozitorius, dailininkas, chorų dirigentas, literatas ir kultūros veikėjas Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, kurio kūrybos novatoriškumas ir aprėptis gali būti prilyginami Renesanso menininkų universalumui; per dešimt metų trukusį kūrybos kelią jis sukūrė apie keturis šimtus muzikos kūrinių, tuo pat metu, vos per šešerius metus, nutapė daugiau negu tris šimtus paveikslų, sukūrė nemažai grafikos darbų, be to, paliko literatūros ir poezijos kūrinių, reiškėsi publicistikoje, eksperimentavo meninėje fotografijoje; tarp žinomiausių jo muzikinių darbų – simfoninės poemos „Miške“ ir „Jūra“, o iš dailės darbų – monumentaliosios kompozicijos „Pasaka. Karaliai“, „Rex“, muzikinės tapybos kūriniai „Piramidžių sonata“, „Žalčio sonata“, „Jūros sonata“, „Saulės sonata“ ir kitos sonatos, fugos ir preliudai; per trumpą gyvenimo Vilniuje laikotarpį Mikalojus Konstantinas Čiurlionis vadovavo Lietuvos meno kūrėjų draugijos kūrimui, prisidėjo rengiant tris pirmąsias lietuvių dailininkų parodas ir jose eksponavo daugelį savo paveikslų, šiuo gyvenimo laikotarpiu susipažino su savo būsima žmona Sofija Kymantaite-Čiurlioniene, kuri turėjo didelės įtakos Mikalojaus Konstantino Čiurlionio lietuviškosios savimonės formavimuisi;

► 2025 metais minimas šimtmetis nuo tada, kai 1925 m. liepos 14 d. Lietuvos karo aviacijos vadas, brigados generolas, aviakonstruktorius, lėktuvų „ANBO“ projektų autorius Antanas Gustaitis sukonstravo pirmąjį vienvietį sportinį lėktuvą „ANBO-I“, ir ta proga valstybės mastu prisimenami kiti lėktuvų konstruktoriai bei aviatoriai – Jurgis Dobkevičius, Steponas Darius, Stasys Girėnas, Feliksas Vaitkus, Romualdas Marcinkus, Bronius Oškinis, taip pat tai, kad Lietuvos karinė ir civilinė aviacija buvo vienas ryškiausių jaunos valstybės modernėjimo, novatoriškumo, kūrybinio ir inžinerinio potencialo įrodymų, kuris įprasmino laisvės ir tobulybės siekį, puoselėtą Lietuvoje 1918–1940 m., ir tai, kad lėktuvai „ANBO“ buvo plačiai naudojami Lietuvos karo aviacijoje, jų manevringumu žavėjosi ir užsieniečiai; žymiausias nepriklausomos Lietuvos karo aviacijos žygis – lėktuvo „ANBO-IV“ eskadrilės skrydis aplink Europą 1934 m., kurio metu buvo aplankyta dvylika Europos valstybių sostinių;

► 2026 metais sukanka 225 metai, kai 1801 m. vasario 16 d. gimė Žemaičių vyskupas, švietėjas, rašytojas, blaivybės sąjūdžio organizatorius Motiejus Kazimieras Valančius, kuris yra viena svarbiausių XIX a. vidurio Lietuvos religinio, kultūrinio, visuomeninio ir politinio gyvenimo asmenybių, įnešusių reikšmingą indėlį į Lietuvos mokslo raidą, švietimo ir kultūros puoselėjimą.

► 2026 metais minimas Lietuvos radijo 100-metis nuo tada, kad 1926 m. birželio 12 d. pirmą kartą Kaune buvo pradėtas transliuoti Lietuvos radijas, kuris liudijo Lietuvos visuomenės modernėjimą, paskatino žiniasklaidos bei technologijų vystymąsi ir per šimtą metų neprarado savo aktualumo ir svarbos.

► 2026 metais sukanka 50 metų nuo tada, kai 1976 m. lapkričio 25 d. buvo įsteigta Lietuvos disidentų organizacija Lietuvos Helsinkio grupė (oficialus pavadinimas – Helsinkio susitarimų vykdymui remti Lietuvos visuomeninė grupė), kuri, nepaisydama okupacinio režimo Lietuvoje represijų, sugebėjo veikti viešai, aktyviai gynė žmogaus teises, reikšmingai prisidėjo prie Sovietų Sąjungos nusikaltimų viešinimo, informuodama laisvąjį pasaulį apie komunistinio režimo vykdytus žmogaus teisių pažeidimus, dėl ko 2026 metais siūloma bendruomenėje pažymint ir įvertinant Lietuvos disidentinio judėjimo svarbą. Tuo

pačiu siūloma atkreipti dėmesį, kad 1926 m. vasario 24 d. gimė Balys Gajauskas – kovotojas prieš sovietų okupaciją, politinis kalinys, net 37 metus kalintas sovietų ypatingojo režimo lageriuose ir kalėjimuose, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo deputatas, 1992 metais – Lietuvos Respublikos saugumo tarnybos generalinis direktorius, 1992–1996 metų kadencijos Seimo narys, 1989–1997 metais ėjęs Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos prezidento pareigas, ir kad 2026 metais minimos Balio Gajausko 100-osios gimimo metinės;

2025-uosius susieti su susieti su šiomis Lietuvai svarbiomis datomis, įvykiais, sukaktimis ir iškilėmis asmenybėmis: 2025-aisiais minimas 700 metų jubiliejus, nuo įvyko, kai 1325 m. Lietuvos didysis kunigaikštis Gediminas sudarė sąjungą su Lenkijos karaliumi Vladislovu I Lokietka; sukanka .Antano Macijausko lietuviško žemėlapis „Žemėlapis lietuviškai latviško krašto“ 125 -osios sudarymo metinės 2025-ieji bus Didžiojo Vilniaus Seimo, Partizaninio judėjimo dalyvių, Žydų mokslo instituto – YIVO ir Kalniškės mūšio metais. Minima 120-oji sukaktis, kai 1905 m. dirbo Didysis Vilniaus Seimas. Mokykloje 2025-ieji rekomenduojami minėti, tai pat kaip šių įžymių žmonių metai: sukanka 180-osios rašytojos Julijos Beniuševičiūtės-Žymantienės (Žemaitės), 140-osios Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro, antrojo Lietuvos Respublikos Prezidento Aleksandro Stulginskio gimimo metinės.

2026-uosius susieti su susieti su šiomis Lietuvai svarbiomis datomis, įvykiais, sukaktimis ir iškilėmis asmenybėmis: 2026 metais minimos 1851 m. gimusio Vasario 16-osios Akto signataras Jono Basanavičiaus, ir inžinierius Petro Vileišio, susijusio su Šiauliais, 175-osios jų gimimo metinės; sukanka 160-osios 1866 metais gimusio trečiojo Lietuvos Respublikos Prezidento Kazio Griniaus ir filosofo, Šiaulių visuomenės veikėjo, buvusio Šiaulių miesto burmistro, pedagogo Stasio Šalkauskio gimimo metinės; praėjo 125 metai nuo tada, kai 1901 m. gimė vienas ryškiausių rezistencinio pasipriešinimo sovietų okupantams Lietuvos partizanų vadų ir laisvės kovų organizatorių Juozas Vitkus-Kazimieraitis, 2026 m. sueina 35 metai nuo tragiško įvykio, kai 1991 m. sausio 13-osios naktį sovietų okupantai surengė žudynes prie Vilniaus televizijos bokšto.

Mokyklos mokslo metų unikalus ugdymo turinys (UUT) yra mokyklos lygmens ugdymo turinys, kuriamas orientuojantis į Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. lapkričio 18 d įsakymu Nr. V-1317 patvirtintų Bendrųjų programų atnaujinimo gairių, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1308 patvirtintos Geros mokyklos koncepcijos ir Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. A-1601 patvirtintos Šiaulių miesto vaiko asmenybės ūgties koncepcijos principines nuostatas bei nuosekliai laikantis į kompleksines kompetencijas orientuoto ugdymo krypties.

Mokyklos lygmenyje kuriamo ir įgyvendinamo UUT vizija – atliepti tiesiogiai Šiaulių miesto vaiko asmenybės ūgties koncepcijoje numatomus rezultatus – brandi ir sėkminga vaiko asmenybė.

UUT siekiama praturtinti mokykloje pagal Bendrąsias programas įgyvendinamą formaliojo ugdymo turinį, ugdymo procesą padaryti įdomesniu, labiau įtraukiu, gyvu ir kontekstualiu, provokuojančiu ir skatinančiu veikti, pakankamai plačiu ir nuodugniu, kuriančiu iššūkius, skatinančiu spręsti problemas; aktualizotu ir įgalinančiu efektyviau ugdyti šiuolaikiniam gyvenimui būtinas kompetencijas; praplečiančiu mokymosi tyrinėjant, eksperimentuojant, atrandant ir išrandant, kuriant, bendraujant galimybes; sukurti palankesnes sąlygas kiekvienam vaikui mokytis ir tobulėti sau priimtomis formomis, pagal savo galias, mokantis patirti daugiau džiaugsmo ir sėkmės; plačiau atskleisti integracinių ryšių, tarpdalykinės ugdymo turinio integracijos galimybes per tarpines neformaliojo švietimo, savišvietos, projektines ir kitas veiklas.

UUT skirtas

- padėti mokiniui plėsti savo akiratį, nuosekliai įgyti dvasinę, intelektualinę ir fizinę asmens brandą, jai būtinas kompetencijas, augti doru, ambicingu ir besimokančiu visą gyvenimą piliečiu, suvokiančiu savo asmenybės unikalumą, gebančiu kelti pagrįstus tikslus ir kryptingai jų siekti, besirūpinančiu aplinkos gerove ir suprantančiu, kad priklausome vieni nuo kitų bei supančio pasaulio, laimingui;
- mokyklos tapatybei bei išskirtinumui pabrėžti kitų Šiaulių miesto ir šalies bendrojo ugdymo mokyklų kontekste, ugdyti mok

UUT orientuotas į šias pagrindines ugdomų kompetencijų grupes:

- savivoka – savęs pažinimas ir savigarba, motyvacija ir gebėjimai pažinti save ir pasaulį remiantis žiniomis, tyrinėjant ir apmąstant patirtį, savimonė ir savitvarda, emocijų kontrolė, atkaklumas, atsparumas stresui ir kt.;
- socialumas – empatija, bendravimas, bendradarbiavimas, konfliktų sprendimas, tarpusavio santykių kūrimo gebėjimai, socialinis sąmoningumas ir kt.;
- kūrybiškumas – asmens motyvacija ir gebėjimai kurti ir įgyvendinti nauja: idėjas, išradimus, meno kūrinius, netipiškus problemų sprendimus ir kitas naujoves įsivaizduojant, improvizuojant, kritiškai mąstant ir laikantis moralės principų ir kt.;
- pilietiškumas – tautinė ir pilietinė savimonė, patriotiškumas, veikla siekiant tautos, visuomenės, valstybės ir pasaulio gerovės ir kt.;
- kultūringumas – kultūrinis sąmoningumas, pagrįstas žiniomis apie tautos, šalies, Europos kultūros tradicijas, kultūrų įvairovę, dabarties kultūros reiškinius, ir kultūrinė raiška – kultūrinio tapatumo, savos kalbos ir kultūros tradicijų puoselėjimas ir kūrimas, tarpkultūrinis dialogas ir kt.;
- komunikabilumas – asmens gebėjimai suprasti, kurti ir perduoti įvairaus pobūdžio informaciją, tinkamai argumentuoti savo poziciją ir pasiekti, kad būtų realizuota komunikacinė intencija, atsižvelgiant į tikslą, adresatą ir situaciją, etiškai naudojantis verbalinėmis ir neverbalinėmis priemonėmis bei technologijomis ir kt.;
- gyvenimo planavimas – savivaldus mokymasis, atsisakymo įgūdžiai, atkaklumas, atsparumas stresui, ambicingumas, atsakingas sprendimų priėmimas ir asmens rūpinimasis fizine ir psichine sveikata ir kt..

Progimnazijos mokslo metų UUT formuojamas atliepiant:

- mokslo metų laikotarpiui inicijuotas ar laikinai toliau tęsiamas eksperimentinės ugdymo praktikas, išbandant metodines naujoves.
- Lietuvos Respublikos Seimo nutarimus dėl atmintinų metų paskelbimo
- mokslų metų laikotarpyje minimas Lietuvos istorines datas ir Lietuvos kultūrai ir istorijai nusipelnusių asmenybių sukaktis pagal Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2018 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. IV-164 patvirtintą Valstybės jubiliejų ir sukakčių minėjimo koncepciją
- mokslų metų laikotarpyje minimas Šiaulių miesto ir/ar krašto istorines datas ir miesto kultūrai ir istorijai nusipelnusių asmenybių sukaktis pagal Šiaulių miesto savivaldybės nutarimus.
- mokslų metų laikotarpyje minimas progimnazijai, jos ir vietos bendruomenei reikšmingas datas, sukaktis, jubiliejus, mokslo metų laikotarpyje numatomus išskirtinio kultūrinio gyvenimo aspektus
- mokslų metų laikotarpyje diegiamus įvairūs ugdymo organizavimo ir pagalbos teikimo modelius;
- mokslo metais vykstančius geros mokyklos modelio kūrimo procesus įgyvendinant geros mokyklos koncepcijos principines nuostatas;
- įgyvendinamą konkrečiai tiems mokslo metams skirtą išskirtinę projektinę veiklą;
- realizuojamas idėjas, sumanymus, bendruomenės iniciatyvas;
- kitas aktualias aplinkybes, situacijas, atvejus.

Mokiniais siūlomas mokyklos lygmenyje kuriamas mokslo metų UUT perkuriamas ir atnaujinamas kiekvienais mokslo metais

5-8 klasių mokiniams UUT veiklose rekomenduojama dalyvauti per skatinamąją mokymosi kreditų sistemos programą.
